

ПРОГРАМА
розвитку кафедри парламентаризму Навчально-наукового
інституту публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса
Шевченка на період 2022 – 2027 рр.

1. Мета створення та функціонування кафедри

Обґрунтування необхідності започаткування програми розвитку

Кафедра парламентаризму та політичного менеджменту була заснована у 2008 році у Національній академії державного управління при Президентові України (далі – НАДУ). У 2021 році у процесі реорганізації НАДУ шляхом приєднання до Київського національного університету імені Тараса Шевченка кафедра парламентаризму була включена до структури новоствореного Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби (далі – Інститут).

Науковий потенціал кафедри становлять 12 штатних науково-педагогічних працівників, із них: 8 докторів наук - д.політ.н., професор В.А.Гошовська; д.пед.н., професор Л.І.Даниленко; д.політ.н., професор І.Д.Дудко; д.юр.н. Н.О.Максіменцева; д.держ.упр., проф. О.Г.Пухкал; д.філос.н., проф. М.М.Стадник; д. політ.н., проф. В.М.Бебик, д.політ.н., доц. Макаренко Л.П.; 4 кандидата наук - к.філол.н., професор І.М.Плотницька; к.політ.н., доцент І.В.Рейтерович; к. філос.н. Л.С.Григорович; к.е.н. І.М.Фищук.

На кафедрі створені навчальні курси, головним завданням яких стала підготовка фахівців-парламентаристів, добре обізнаних зі світовими тенденціями та глобальними викликами парламентаризму, дослідників теоретичних і практичних проблем, що стосуються сучасних трендів публічного управління у сфері народного представництва. Кафедра активно співпрацює з парламентарями різних скликань Верховної Ради України, розвиває кращі традиції з методики викладання теоретичних і прикладних аспектів роботи парламентаря, чітко дотримуючись сучасних вимог до вищої освіти.

Основні напрями діяльності кафедри – навчально-методична, науково-дослідна, виховна та профорієнтаційна робота, а також розвиток зв'язків із Верховною Радою України, її Апаратом, Освітнім центром, ГО «Академія парламентаризму» шляхом проведення науково-практичних освітньо-комунікативних заходів у Верховній Раді України й інших представницьких органах влади.

Основна мета кафедри полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні парламентаризму як особливої системи публічного управління на засадах представницької демократії і в контексті становлення парламентської форми правління в Українській державі.

Основна увага співробітників кафедри зосереджена на ґрунтовному вивченні теорії публічного управління; ролі парламенту як єдиного органу законодавчої влади в Україні; історії, традицій і цінностей вітчизняного парламентаризму; системи представницьких органів влади різних рівнів; формування політико-управлінської еліти; міжнародного парламентаризму.

З цією метою на кафедрі розроблено освітньо-професійні та освітньо-наукові програми «Парламентаризм і парламентська діяльність» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування, які включають такі обов'язкові навчальні дисципліни, Парламентаризм у системі публічного управління, Публічна політика, Генеза парламентаризму, Міжнародний парламентаризм та інші, які викладаються на високому теоретичному і є практико-орієнтовані, а також - за спеціальністю 052 «Політологія».

Викладачі кафедри застосовують як традиційні, так і інноваційні форми навчання, зокрема лекції, семінарські, практичні заняття, майстер-класи, кейси, виїзні заняття до центральних органів влади, які забезпечені відповідними навчально-методичними матеріалами (навчальні програми, підручники, посібники, термінологічні словники), що стосуються викладання різноманітних теоретичних і практичних аспектів парламентської роботи.

За останні п'ять років на кафедрі підготовлено 6 монографій, 5 підручників, 9 навчальних посібників, серед яких – Парламентаризм: підручник. 2-ге вид., допов. й розшир. / В. А. Гошовська [та ін.]. Київ : НАДУ, 2019. 704 с.; Механізми запобігання політичній корупції в представницьких органах влади : навч.-метод. посіб. / авт. кол. : В.А.Гошовська [та ін.] ; за ред. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2020. 288 с. Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»; Інноваційні моделі підвищення кваліфікації осіб, посади яких віднесено до політичних : навч. посіб. / В. А. Гошовська та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, І.Д.Дудко. Київ : НАДУ, 2020. 256 с. тощо, які покладені в основу нових освітньо-наукової та освітньо-професійної програм «Парламентаризм і парламентська діяльність» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Члени кафедри активно співпрацюють із народними депутатами України, які є здобувачами вищої освіти за освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами. Серед випускників кафедри велика кількість народних депутатів України та їх помічників-консультантів, керівників центральних і місцевих органів публічної влади, зокрема керівник

Центральної виборчої комісії, голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Представник Кабінету Міністрів України у Верховній Раді України, голови Комітетів Верховної Ради України та парламентських фракцій та ін. Заслужують на увагу наукові дослідження, які проводить кафедра, та їх упровадження в діяльність представницьких органів влади у контексті сучасних тенденцій.

За останні роки на кафедрі виконано науково-дослідні роботи за темами: «Теоретико-методологічні засади парламентаризму та парламентської діяльності»; «Цінності, стандарти, компетентність в парламентській діяльності»; «Політична корупція в парламентській діяльності: природа, прояви, запобігання»; «Теоретико-методологічні засади розвитку сучасної моделі представницької влади у державотворчому процесі України»; «Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади в Україні»; «Політична культура в забезпеченні єдності та консолідації українського суспільства».

Викладачі кафедри беруть активну участь у міжнародних проєктах, наукових конференціях, виступають на телеканалі «Рада» Верховної Ради України, телеканалі «Київ» Київської міської ради, телеканалі «Прямий», «Україна 24», друкують статті в газеті «Голос України» Верховної Ради України, інших ЗМІ. На кафедрі успішно здійснюється підготовка аспірантів і докторантів. У 2021-2022 н.р. на кафедрі навчається 55 аспірантів, серед яких 8 народних депутатів України.

З 2016 р. по 2020 р. на кафедрі забезпечувалася програма з академічної мобільності студентів у рамках міжнародного освітнього проєкту «Два дипломи» між Національною академією державного управління при Президентові України та Вищою школою управління охороною праці в м. Катовіце (Республіка Польща).

Велика увага на кафедрі приділяється виховній і профорієнтаційній роботі зі студентами. Викладачі кафедри активно долучаються до позааудиторної роботи зі студентами (організація роботи студентських гуртків і клубів спільно з народними депутатами України, відвідування Верховної Ради України, проведення ділових ігор тощо).

Необхідність створення програми розвитку кафедри визначається потребою модернізації освітньої та наукової парадигм діяльності кафедри відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; урахуванням сучасних запитів ринку праці; потребою в орієнтації на європейські науково-освітні аналоги, що є вимогою до кожного структурного підрозділу Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби, з метою формування його рейтингу.

2. Прогноз тенденцій розвитку кафедри

На період 2022-2027 рр. планується суттєве розширення та осучаснення діяльності кафедри. Діяльність кафедри парламентаризму будується відповідно до положень Статуту Університету, Державної комплексної програми розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2015-2022 рр., Стратегічного плану розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2018-2025 роки, майбутньої стратегії НАвчально-наукового інституту публічного управління та державної служби. Передбачається, що у подальшому кафедра вибудовуватиме стратегію своєї роботи, спираючись як на вітчизняну класичну, так і світову новітню методологію викладання у вищій школі, що одночасно узгоджується з ключовими постулатами наукової школи Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Наукової школи вітчизняного парламентаризму, затвердженої Вченою радою Національної академії державного управління при Президентові України (протокол № 270/05-7 від 20 червня 2019 року); нині – знаходиться на перезатвердженні у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Відмінною прикметою Наукової школи вітчизняного парламентаризму є поєднання сучасних наукових підходів, практичного досвіду державотворення та почуття реальності, яке верифіковано національним інтересом.

Тому першочерговими завдання бачимо:

- науково-аналітичний супровід парламентських виборів за новою виборчою системою з відкритими партійними списками, що є вагомим чинником у подоланні базової політичної корупції;

- науково обґрунтоване забезпечення стабільної державницької парламентської більшості у кожному скликанні Верховної Ради України, що є рушієм національного поступу та запорукою національної безпеки.

У цьому сенсі викладацький склад кафедри орієнтується на організацію повсякденної роботи, що базується на засадах:

- 1) поглиблення знань і компетенції майбутніх фахівців через високий особистісно-професійний потенціал викладачів кафедри;
- 2) постійного творчого пошуку шляхів удосконалення професійної та морально-етичної підготовки фахівців-парламентаристів в Інституті;
- 3) взаємодії та співробітництва, що реалізується на рівні кафедри між викладачами й студентами; між кафедрою та іншими підрозділами Інституту; на всеукраїнському рівні: розвиток партнерського співробітництва з відповідними кафедрами інших ЗВО, науково-дослідними установами й організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування.

3. Концепція розвитку кафедри

Концепція розвитку кафедри полягає у виконанні нею навчально-методичної та науково-дослідницької функцій, де об'єднавчою ланкою виступає педагогічний чинник роботи викладача зі студентом. Ключовою компонентою роботи кафедри є системна діяльність, націлена на забезпечення гідного місця Інституту як структурного підрозділу Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Важливим концептуальним складником роботи кафедри залишається патріотичне виховання студентства та підготовка майбутніх високопрофесійних фахівців, які здатні успішно захищати національні інтереси України.

4. Пріоритетні напрями роботи кафедри

4.1. Навчально-методична робота кафедри

Навчально-методична робота кафедри у 2022-2027 рр. буде включати:

- 1) розробку відповідно до сучасних вимог ринку праці та викликів, що стоять перед українською вищою школою, нової освітньо-професійної та освітньо-наукової програм «Парламентаризм і парламентська діяльність» за освітнім рівнем підготовки «магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування»;
- 2) подальшу розробку й удосконалення вже наявних навчальних робочих програм із базових і спеціалізованих курсів для узгодження зі змістовими стандартами європейського та світового освітнього простору;
- 3) створення сучасних навчально-методичних комплексів, що містять широкий спектр методичних рекомендацій і розробок, контрольних завдань, практикумів і практичних завдань («кейсів») тощо;
- 4) підготовку до видання навчально-методичних комплексів для дисциплін, що викладаються англійською мовою;
- 5) підготовку до видання підручників і посібників із профільних навчальних дисциплін та інших публікацій за навчально-науковим спрямуванням кафедри;
- 6) виховну роботу викладачів зі студентами спеціалізації, відділення й Інституту;
- 7) створення електронної бібліотеки з фахових видань кафедри для самостійної роботи студентів в умовах дистанційного чи змішаного навчання;
- 8) створення системи методичного й інформаційного забезпечення практик

студентів (виробничої, наукової, асистентської).

4.2. Науково-дослідна робота кафедри

Науково-дослідна робота кафедри буде включати:

- 1) участь викладачів, аспірантів і студентів кафедральної спеціалізації у міжнародних, всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах із проблем парламентаризму;
- 2) публікації результатів досліджень викладачів, аспірантів і студентів старших курсів кафедри в наукових і фахових виданнях України;
- 3) збільшення кількості зарубіжних публікацій співробітників кафедри, зокрема у виданнях, які входять до науково-метричних баз;
- 4) підготовку докторської дисертації доцентом Рейтеровичем І.В. за напрямом наукових досліджень кафедри;
- 5) отримання вченого звання доцента Н.О.Максіменцевою;
- 6) здійснення членами кафедри роботи щодо опонування кандидатських і докторських дисертацій, рецензуванню авторефератів, монографій, підручників і посібників, іншої навчально-методичної літератури;
- 7) участь в організації міжнародних наукових і науково-практичних конференціях Інституту;
- 8) розширення наукових зв'язків із партнерськими кафедрами українських і зарубіжних університетів;
- 9) започаткування конкурсу на кращу студентську роботу з парламентаризму як системи політичної організації державної влади;
- 10) проведення щорічної конференції з актуальних питань вітчизняного парламентаризму, зокрема у 2022 р. – «Особливості функціонування парламентської коаліції та опозиції: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії»; 2023 р. – «Модернізація представницької влади в Україні в умовах глобальних викликів».

4.3. Виховна та позааудиторна робота кафедри

Передбачається, що виховна та поза аудиторна робота викладачів кафедри буде включати:

- 1) поглиблення навчально- методичної, наукової та виховної роботи зі студентами;
- 2) створення умов для активної участі у конкурсах наукових студентських робіт, студентських олімпіадах і студентських наукових конференціях;
- 3) залучення студентів старших курсів до виконання наукових досліджень, що проводяться викладачами кафедри за різноманітними

- програмами;
- 4) збільшення уваги проблемі працевлаштування випускників кафедри з метою популяризації освітньої програми кафедри й Інституту в цілому;
 - 5) системну організацію практики студентів кафедральної спеціалізації у Верховній раді України й інших органах представницької влади, державних і приватних закладах вищої освіти;
 - 6) розвиток практики колективного відвідування членами кафедри разом зі студентами різноманітних культурних заходів;
 - 7) участь викладачів і студентів кафедри у Днях відкритих дверей Інституту та в організації аналогічних заходів поза межами університету з метою популяризації Інституту й освітньої-професійної та освітньо-наукової програм «Парламентаризм і парламентська діяльність»;
 - 8) залучення випускників до профорієнтаційної роботи серед публічних службовців та інших категорій майбутніх здобувачів вищої освіти.

4.4. Участь кафедри у міжнародній діяльності Інституту

З метою розширення міжнародного співробітництва визначено такі пріоритети:

- 1) налагодження співпраці із зарубіжними університетами з метою залучення викладачів, науковців, аспірантів кафедри до розроблення та виконання спільних міжнародних освітньо-наукових проєктів;
- 2) забезпечення участі науково-педагогічних працівників кафедри у міжнародних наукових конференціях в Україні та поза її межами;
- 3) стажування аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у зарубіжних університетах;
- 4) обмін магістерськими програмами із провідними зарубіжними закладами вищої освіти;
- 5) співпраця з Верховною Радою України у міжнародних проєктах.

5. Підвищення якісних характеристик кафедри

У період на 2022-2027 рр. передбачається:

- 1) підготовка докторів наук з державного управління - В.В.Крейденка, к.держ.упр.; І.В.Рейтеровича, к.політ.н., доц.;
- 2) отримання вченого звання доцента, зокрема д.юр.н. Н.О.Максіменцева, к.філос.н. Л.С.Григорович;
- 3) розробка програми стажування викладачів кафедри у відповідних установах й організаціях в Україні та за її межами.

6. Перспективний план навчальних і наукових публікацій кафедри

Упродовж наступних років важлива підготовка якісного науково-методичного забезпечення дисциплін, які викладатимуться згідно з навчальними планами, забезпечення поступального розвитку кафедри через оприлюднення новітніх досягнень її професорсько-викладацького складу. У цьому напрямі подальшого розвитку кафедри планується:

- видання та перевидання навчальних посібників і підручників за основними напрямками підготовки майбутніх фахівців, які здійснюються в межах нових навчальних програм кафедри;
- підготовка до друку колективного посібника за редакцією професора, д. політ. н. Валентини Гошовської на тему «Парламентаризм у системі публічного управління»;
- підготовка монографій та інших науково-методичних продуктів викладачів кафедри;
- друк нових та оновлених версій навчально-методичних комплексів, які розробляються кафедрою;
- оприлюднення у друкованому й електронному вигляді програм кафедри, основних навчально-методичних матеріалів.

План підготовки до друку навчально-методичних розробок:

- 1) проф. І.Д.Дудко, доц. І.В.Рейтерович. Навчально-методичний комплекс із курсу «Інститути держави і громадянського суспільства в Україні» (2022 р.);
- 2) проф. О.Г.Пухкал, доц. І.В.Рейтерович. Навчально-методичний комплекс із курсу «Публічна політика та демократичне врядування» (2022 р.);
- 3) проф. В.А.Гошовська, проф. Л.І.Даниленко, проф. О.Г.Пухкал, ас. Л.С.Григорович. Навчально-методичний комплекс із курсу «Парламентаризм у системі публічного управління» (2022 р.);
- 4) проф. В.А.Гошовська, проф. І.Д.Дудко. Навчально-методичний комплекс із курсу «Гене́за та еволю́ція парламентаризму» (2022 р.);
- 5) проф. В.В.Голубь. Навчально-методичний комплекс із курсу «Стратегічне управління») 2022 р.;
- 6) проф. В.А.Гошовська, проф. І.М.Плотницька. Навчально-методичний комплекс із курсу «Ораторська майстерність публічного управління» (2022 р.);
- 7) доц. Н.О.Максіменцева. Навчально-методичний комплекс із курсу «Адміністративне право» (2022 р.);
- 8) доц. Гура В.Л. Навчально-методичний комплекс із курсу «Глобалізаційні виклики» (2022 р.);

- 9) проф. І.Д.Дудко. Навчально-методичний комплекс із курсу «Міжнародний парламентаризм» (2022 р.);
- 10) проф. В.А.Гошовська та ін. Навчальний посібник «Парламентаризм у системі публічного управління» (2022р.);
- 11) доц. Н.О.Максіменцева. Навчально-методичний комплекс із курсу «Парламентські процедури та законотворчий процес» (2023 р.);
- 12) доц. І.В.Рейтерович. Навчально-методичний комплекс із курсу «Лобізм у парламентській діяльності» (2023 р.);
- 13) проф. Л.І.Даниленко. Навчально-методичний комплекс із курсу «Інноваційний менеджмент» (2023 р.);
- 14) проф. В.В.Голубь. Навчально-методичний комплекс і курсу «Комунікаційний менеджмент» (2023 р.);
- 15) проф. В.А.Гошовська, ас. Л.С.Григорович. Навчально-методичний комплекс із курсу «Політичні еліти і лідерство» (2023 р.);
- 16) проф. Л.І.Даниленко Навчально-методичний комплекс із курсу «Управління конфліктами» (2023 р.).

7. Механізми реалізації програми розвитку кафедри

У широкому розумінні основні механізми реалізації програми відображаються у забезпеченні інтеграції науки й освіти з практичною діяльністю, розвиткові зв'язків кафедри з провідними організаціями, які формують попит на випускників кафедральної спеціалізації, використанні всіх наявних можливостей для інтелектуального, кадрового та матеріального забезпечення навчального процесу. Особливе місце в організації механізмів реалізації програми займає співпраця в рамках співпраці Інституту з Верховною Радою України.

У вузькому розумінні механізми реалізації програми відображаються у забезпеченні становлення та розвитку суспільно активної студентської молоді, яка поєднує у собі високу професійну компетентність дослідників і фахівців у галузі парламентаризму, вирізняється широкою ерудицією, духовністю, моральністю, патріотизмом і особистою відповідальністю.

8. Основні умови успішного виконання програми

Запропонована програма може бути успішно реалізована через:

- злагоджену й ефективну роботу співробітників кафедри з виконання зазначених у ній положень та оптимізацію навчально-виховного процесу;
- постійне підвищення викладачами кафедри свого професійного рівня,

- зокрема за рахунок участі у міжнародних програмах і короткострокових семінарах;
- роботу викладачів кафедри у спеціалізованих вчених радах із захисту кандидатських і докторських дисертацій із проблематики публічного управління й адміністрування у сфері парламентаризму та парламентської діяльності;
 - залучення викладачів кафедри до експертної роботи з поточних актуальних проблем парламентаризму;
 - участь викладачів кафедри у конкурсах на отримання грантів для здійснення наукових досліджень та освітніх проєктів у галузі публічного управління й адміністрування;
 - ефективну співпрацю кафедри з іншими кафедрами Інституту, навчально-методичною комісією та навчально-методичним відділом, міжнародним відділом, відділом аспірантури й іншими структурними підрозділами Інституту та Університету;
 - співпрацю з іншими закладами й установами вищої освіти для проведення спільних освітньо-наукових заходів, а також – закладами позашкільної освіти для проведення профорієнтаційних заходів у групах учнів-випускників загальноосвітніх навчальних закладів;
 - співпрацю з окремими підрозділами Верховної Ради України щодо організації проведення тематичних занять і майстер-класів народними депутатами України та їх помічниками-консультантами й організації практики студентів.

Програму розвитку кафедри парламентаризму Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготувала в.о. завідувача кафедри парламентаризму, доктор політичних наук, професор Гошовська В.А.

Обговорена та прийнята за основу рішенням кафедри парламентаризму (витяг із протоколу засідання кафедри парламентаризму № 9 від 09.12.2021 р.).

**В.о. завідувача кафедри
парламентаризму,
доктор політичних наук, професор**

Валентина ГОШОВСЬКА